

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Hegydővire 2 korona 10 fillér. Félévre 6 kor. Hónap 4 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-művár,
hová a kárártok simandók

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésélt áron számít fel.

A János-törvény.

Arról a törvénytervezetről, amelyel Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a katolikus autonómia életre-hívni és az 1848. évi XX. törvényeknek végrehajtása tekintetében — eleven életet adni szándékozik, sok szó esik mostanában a sajtóban.

Mint minden törvénytervezetet, — ezt is bírálják, s ezt főleg a felekezeti közti béke szempontjából, melyen — ha a tervezetből tényleg törvény válik, nagy léket fog ütni, olyant, amelyen felborulhat ez a nagyon is kívánatos béke, — az Apponyi gróf ópusza.

Ellenzéki lapok bírálatáról nem is beszélve, amelyekkel szemben az elfogultság vádja hozható fel, — ideiktatjuk, mint fölöttébb érdekes és tanulságost, a függetlenségi 48-as tehát ez időszert kormányparti Egyetértésnek a törvénytervezetről fentidézett címen közreadott találó bírálatát szösz szerint a következőkben:

Törvényt tervez Apponyi, melynek, mint a római János istenségnek, két arc legyen s egyik arcával a protestánsok, a másik arcával pedig a katolikusok felé mosolyogjon. Apponyi úgy hívja ezt, hogy az 1848. XX. törvények végrehajtása s azt tervezi, hogy ezen a címen a protestánsoknak adandó segélyt felemeli három millió koronával, a katolikusoknak pedig megadja az autonómiát.

A negyvennyolcas törvényhozók szörnyen csodálkoznak: hogyha hallanák, hogy ezt a törvényt, amit ók országreformáló liberális szándékkal hoztak, hogyan hajtja végre egy negyvennyolcas miniszter. Az 1848. XX. törvényeket — amint ez minden betűjéből kimutatható, azért hozták, hogy a felekezetek közt levő különbségeket megszüntessék. A katolikus egyház addig államvallás, privilegizált uralkodó egyház volt. Az 1848. XX. törvények ezt megszünteti, mert első paragrafusában kimondja hogy minden ez országban lakó felekezetek egymással tökéletesen egyenlők legyenek. Addig a katolikus egyház milliárdos vagyonekat — és pedig nagyrésben állami eredetű javakat élvezett. Az 1848. XX. törvények második paragrafusa azonban kimondja, hogy az egyházak összes szükségletei közálladalmi javakból fedezendők. Ez a második paragrafus több, mint félszázaddal a francia

szeparacionális törvény előtt kimondotta a szekularizáció elvét, az összes egyházi javak állami elkobzását; mert hiszen miért hagyta volna az állam az egyházak kezén azokat a javakat, hogyha az egyházaknak amúgy sincsen szükségük semmiféle jövedelemre, tekintet az, hogy összes közszükségleteiket amúgy is közálladalmi javakból fedezik?

Az elmúlt hatvan esztendő óvatoss volt, nem mert hozzányúlni a negyvennyolcas egyházpolitikai törvényhez. Kossuthék törvényéből a huszadik cikkely végrehajthatlan irattári emlék maradt, össze-vissza annyi jelentőséggel, hogy az egymásután következő szabadelvű kormányok erre a huszadik törvénycikkre hivatkoztak, amikor a protestáns papok napzamos-béret kongruával s állami segítséggel foltoztatták. Most végül Apponyi hozzáfog a végrehajtáshoz s ezt oly módon eszeleksi, hogy hat évtizeddel a magyar liberalizmus klasszikus évszáma után, pontosan akkor, amidőn Franciaországban az állam és egyház viszonyát legradikálisabban megoldó szeparacionális törvény életbe léptetésének utolsó hullámai is elismultak, megcsinálja a fordított szekularizációt. Másutt olkobbazzák a már meglevő egyházit vagyont; nálunk Apponyi — amint ezt a minisztertanácsról kiszivárgott hírek igazolják — még azokat az alapokat is kiszolgáltatja a katolikus autonómiának amelyeknek tisztán egyházi és tisztára katolikus jellege mai napig vitás volt.

A kimutatható és ellenőrizhető egyházi vagyon értéke az úgynevezett „anulmányi alapok” a le együtt közel van az egy milliárdhoz. Töméntelen kis és töméntelen nagy reprezentálójá ez az érték olyan tökeszegény országban, mint Magyarország. Ez a milliárd ezer esztendő szorgos gyűjtésének, sok koronázott magyar király bőkezűségének eredménye, kezdve attól, hogy szent István az első apátságok és első püspökök alapjait megvetette. E vagyonok földhasznáására néve azonban még ma is a bőkezű adakozók intenciója irányadó. Az alapítók intencióinak megértéséhez pedig tudni kell a következőket:

Először: amikor kegyes királyok a pazar alapítványok javarészt tették, még nem volt ebben az országban sem katholicizmus, sem protestantizmus. A kegyes királyok nem felekezete ket, hanem magát a keresz-

ténységet akarták a pogánysággal szemben támogatni. Rabulisztkia nélkül lehet ebből azt következtetni, hogy az így összegyűlt vagyonhoz a katolikus egyházon kívül az egykor egyetemes keresztény egyházból később kivált keresztény felekezetek is egészen jogosan formálhatnak örökösödési igényt.

Másodszor: a kegyes királyok az alapítványok egyik és pedig tekintélyesebbik részét is k o l a i célokra adták a keresztényi egyháznak, amelyik akkor a műveltség terjesztésének úgyszólván egyedüli leteteményese volt. Kétségtelen, hogy a vagyonnak ez a része ma, amikor már nem az egyház s legkevésbé sem a katolikus egyház privilegiuma a kultúra ápolása, nem szolgálhat speciális egyházi célokat.

Harmadszor: az egyházi célokra juttatott donációk közjogi kötelezettségekkel jártak. A püspökök, apátok zászlósúruk voltak, ha háború volt, maguk költségén, saját bandériumaik élén szálltak hadba; neveltették a király fiát, koronázásakor megajándékozták a királynőt. Ezek a közjogi kötelezettségek elavultak; ám vajjon ebből az következik-e, hogy a püspökök most már teher nélkül élvezhetik a maguk öt-hatszázezer koronás javadalmait?

A negyvennyolcas törvényhozók bölcsessége úgy akart ezeken az anomáliáknak segíteni, hogy az egyházi kiadásoknak dekrálta, amiből következett, hogy az egyházi javak az egyházi jövedelmeket viszont állami vagyonnak és állami bevételeknek kellett tekintenie. A szabadelvű korszak pedig reparálta az anomáliák egyrészt azzal, hogy az úgynevezett tanulmányi alapokat állami kezelésben tartotta s azokat semmi áron sem volt hajlandó kiszolgáltatni a katolikus autonómiának.

Apponyi ellenben ki akarja szolgáltatni. Felhasználja erre a protestánsok törvénymagyarzatát, akik ezt mondják: Kívánjuk az 1848. XX. törvények végrehajtását, de nem betű szerint, szekularizációval, hanem annak szelleme szerint, szekularizáció nélkül. Legyenek a felekezetek egyenlők erkölcsiekben és anyagiakban. Örizzék meg autonómiájukat; a katolikusok tartásuk meg vagyonekat, mi protestánsok ellenben kapjunk annyi államsegélyt, amennyi a katolikus és protestáns felekezetek számarányának megfelelő.

Apponyi erre vállalkozik a törvény végrehajtására illetéknéppen:

Megcsinálja a katolikus autonómiát (ezt a felekezetek paritása követeli, mert hiszen a protestáns felekezetek is magukat igazgatják) és ennek kiszolgáltatja, szabad, ellenőrzés nélkül való rendelkezésére bocsátja, az egész egyházi vagyont a tanulmányi alapokkal együtt, a protestáns államsegélyt pedig megduplázza, fölmelvén azt összesen öt millió koronával. (Tessék utánaszámolni, hogy ezer millió korona évi kamatja hányszor-öt millió korona s aztán megtetszik érteni, hogy Apponyi Albert hogyan értelmezi az 1848. XX. törvényekben lefektetett paritást?)

Ennyi magyarázat élesen megvilágítja a Jánus-törvény mind a két arcát. Amint látható, a katolikus egyház felé eső arc nyájas jóindulattal mosolyog, a másik ellenben, amelyik a protestánsok felé néz, zordonan elborul. Az egyik arc egy bőkezű Krószusé; a másik egy fukar Harpagané. Apponyi családik, amikor azt hiszi, hogy ezzel a törvénnyel a felekezetek békéjét szolgálta.

Bánffy és Tisza. Az új liberális párt alakulásának kérdése egyre inkább foglalkoztatja a közvéleményt. Legutóbb Bánffy Dezső báró személyi látogatása Eötvös Károlynál hozta napirendre a kérdést, majd később Bánffy és Tisza a kibékülésről, sőt az új liberális párt közeli megalakításáról beszéltek. Mindezekkel a hírekkel szemben a legilletékesebb helyről a következők kerülnek nyilvánosságra:

Bánffy Dezső báró és Tisza István gróf nem békültek ki. Oka ennek az, hogy nem is találkoztak. A két volt miniszterelnök kerüli egymást s noha sokan szeretnék ha együtt vennék át a liberális ellenzék vezérletét, ez egyelőre lehetetlen. Tisza a István gróf az általános választói jognak nemzeti szempontból nem híve, míg Bánffy Dezső báró éppen a magyar államiség érdekében követeli az általános választási jogot. Eppen ezért Tisza István gróf, míg az általános választási jog parlamentje egybe nem áll, távolmarad az aktuális politikától.

Egészen más dolog az, hogy Tisza István gróf közvetlen környezetében, a Nemzeti társaskörben mozgalom indult meg, hogy mar most alakuljon meg a liberális ellenzék — Tisza nélkül vagy helyesebben Tisza előtt. Tisza István gróf hívei előtt mindig azt hangsúlyozta, hogy a választói jog parlamentjének egybeülése után kell megkezdeni a mozgalmat. Ezzel szemben jelenkénti csoport, a régi szabadelvű part vezérei, követelik és hangoztatják, hogy már az általános választásokon hódítson a liberális ellenzék.

Ez a csoport, mihelyest a választási törvény ismert lesz, komoly politikai akciókat kezdeni főleg a városokban. A terv: egyenesíteni a liberális hatványhatsúlyt. Hogy ez a terv megvalósuljon, szövetségi akarnának Bánffy Dezső báróval. Lehet, tehát, hogy az új liberális alakulás Tisza előtt és Bánffy vezérletével lép ki a küzdőterre.

Természetes, hogy ebben az irányban még most csak az előkészületek, tervezge-

tések és tárgyalások folynak. Úgy hiszik azonban, hogy az ország polgársága szívesen venné ezt a politikai alakulást.

Értesítésünk szerint az új liberális párt megalakulásának dolga jelentékeny lökést fog adni az egész ország politikai megartatásának. Most már csak az a kérdés, hogy ez az alakulás kielégíti-e a polgárság akaratát, vagyokozását és reményseit a maga adandó programjával? Annyi bizonyos, hogy az alakulásnak jelentékeny szerepe lehet az egész ország politikai életében.

Ezer gyermek iskola nélkül. Dorozsmán a megnyitó iskolaévben ezer gyermek maradt iskola nélkül. Ennek a kultúrbotránynak a legérdekesebb oka az, hogy a váci püspök eljárása miatt reked az iskolán kívül ez az ezernél több gyermek és ezért Dorozsmán — mint onnan írják — most olyan nagy az elkeseredés, hogy a község húszezernél több katolikus lakosát akar ténia református hitre.

Évek hosszú sora óta államiak a dorozsmai püspökök. Az ottani püspök nagyon régi, még az államotás előtt készült épületben van. Ez az épület már a múlt évben is olyan dűledező állapotban volt, hogy az államépítészeti hivatal csak folytonos tartózkodással és a tetőzet átámasztásával mentette meg a végleges összeomlástól. De így is több, mint egy hónapig egyáltalán nem taníthatnak benne. Scossa Dezső tanfelügyelő sürgős följeljesztésére a közoktatási miniszter a dorozsmai új iskola építési költségeit már az idej költségtetésbe fölvette. Úgy tervezték, hogy az új, tizenkilenc tantermes, ezerszáz gyermek befogadására alkalmas, minden szükséges mellékhelyiségekkel ellátandó új iskolát a régi iskola helyére építik s a szomszédos telket, az úgynevezett harangozóit lakot — amelyet Dorozsma községnek kellett rendelkezésre bocsátani — szintén beépítik. Már az építő anyagot is összehordták, mindent előkészítettek, hogy az új iskolát szeptemberben átadhassák a hivatalának, amikor — ez év tavaszán — váratlan akadály gördült az építkezés megkezdése elé. A váci püspök, Dorozsma kegyura, leirt a községhez, hogy kegyúrjogainál fogva mindaddig nem hagyja jóvá az új iskola részére szükséges harangozó lak telekvételi szerződését, amíg Dorozsma község legalább egy katolikus jellegű iskolát föl nem épít, amelyben három tanító három osztályt tanítana.

A dorozsmaiak erre újra kérték a püspököt, hogy hagyja jóvá az adósvételi szerződést és hangoztatták, hogy felekezetek iskolása az állami iskoláké mellett mellett nincs szükség, mert az állami iskolákban amúgy is egytől egyig katolikus tanítók tanítanak és a vallásos, erkölcsi és szellemi nevelésre egyaránt kiváló gondot fordítanak, de meg a község szegény és éhes népe a felekezeti iskola visszaállítására. Mivel azonban az egyházmegye ragaszkodott a követeléshez, a község képviselőtestülete kimondta, hogy ha a váci egyházmegye ragaszkodik követeléséhez, akkor a község elveszi a kántortól a lakást, melyet tulajdonképpen az egyházmegye-

nek kellene adnia és a kántort beköltöztetni a harangozó lakásába, amely olyan cudar állapotban van, hogy erősebb harangozaskor mindig leomlik néhány téglája. Így a harangozó lakás nélkül maradna. De azután kimondták a dorozsmaiak azt is, hogy inkább attérnek mind a protestáns vallásra, mint sem a püspök jogtalan követelését teljesítsék.

Az ellentétek ilyen kiélesedése után Scossa Dezső kir. tanfelügyelő Vácra utazott a püspökhöz és feltárta előtte a helyzetet. De a püspök erre is végleges elhatározásnak jelentette ki, hogy ragaszkodik a felekezeti iskola fellállításához. Így aztan nem épülhet föl az új iskola.

Mivel azonban iskoláról okvetlenül gondoskodni kell, a tanfelügyelő megkereste az államépítészeti hivalt, hogy Dorozsma kudozó iskolaépületét restaurálja, mert különben nem lehet az ezernél több kintrekedő tankötelest elhelyezni. A mérnökség erre megállapította, hogy a restaurálás 16000 koronába kerül ennyi lesz a kibótt pénz.

A tatarozást vezető mérnök e mellett oda nyilatkozott, hogy az ezernél több gyermeket abban a veszedelmes, korhadt és agyontámasztott épületben elhelyni valóságos állistenki sértés.

A dorozsmaiak pedig elhatározták, hogy egyikük sem engedli meg, hogy a gyermekek még egy esztendőre a rozoga, nyavalyatörős ispotályba járjanak mert a múlt évben is nap-napra rettegtek, hogy stemet lesz az iskolából.

Így aztan megtörténhet, hogy szeptember elsejétől Dorozsmán ezernél több szegény gyermek kívül reked az iskolán annak az egyháznak a jóvoltából, amely a papi vagyion fönnmaradását az egyház kulturális föladataival szereti igazolni.

Bajok a betegsegítők körül.

Nagyszerű a mai szociális törvényhozásunk. Rengeteg a mai szociális törvényünk. Es gyakorlatosan rossz a mi szociális törvényalkotásokra szoruló népünknek a helyzete.

Honnan ez az ellentét? Onnan, hogy először is nálunk mindenre igyekeznek ráhúzni a szociális jelzőt. Ha az államkasszáznak új jövedelmek kellene, törvényt csinálnak és ráfogják, hogy ez szociális törvény. Ha a nagybirtoknak szüksége van — már tudnillik amelyiknek, mert az se mind nyúzó — a bérések bőrére, törvényt csinálnak és hirdetik, hogy ez szociális törvény. Es így tovább. Másodszor pedig, hogy meglegyen a viszonyosság s hogy igazán ne legyen önzetlenül szociális törvényünk: ha már csakugyan csinálnak szociális törvényalkotást, azt úgy agyonnyomják politikai szerepekkel, miniszteriumi présekkel és államhatalmi hátsó-ajálkokkal, hogy lehetetlennek teszik szegény újszülöttet az élet számára.

Ez utóbbi sors fenyegeti igen erősen a mult és búnsze szociális alkotását: az országos munkabiztosítást. Megteremtették ezt a nagy és lényegében ádóvs intézményt, búnszékelték vele, hogy az élen fogunk haladni Európának, egy szociális minta-alkotást fogunk bemutatni a világnak — és ma, amikor már legalább fél éve teljes erővel kellene dolgoznia az intézménynek a munkásság javára, ma még mindig ott tartanak, hogy a megalakulása nehézségeivel küzdöknek, sőt e nehézségek máz-máz kudarcba kezdik sodorni az egész alkotást.

Az 1907. évi XLX. törvénycikk ma-

készbiztosító pénztárakat létesített. Ezek pedig nem funkcionálhatnak, mert egyik lényeges szervük, az Országos Munkásbetegegyesítő és Baleset-biztosító Pénztár — nem tud megalakulni. Nem alakulhat meg, mert e körül frívól játék, vagy talán még helyesebben fogócskajáték folyik.

Az Országos Munkásbiztosító Pénztár, törvényadta jogával élve, megalkotott, vagy talán csak kialakított egy alapszabály-tervezetet, melyet jóváhagyás végett az Állami Munkásbiztosító hivatalhoz terjesztett fel. Ez azonban törvényes hatáskörét túllépve, ezt az alapszabálytervezetet sem el nem utasította, sem jóvá nem hagyta, hanem azt egyszerűen egész valójából kitorgatta, azt a csekély autonóm jogot is amelyet az Országos Munkásbiztosító Pénztár a maga számára fenntartott, megsemmisítette, ugyancsak cselekedte a szolgálati szabályzat is — és most készül megparancsolni, hogy ez az alapszabály és ez a szolgálati szabályzat legyen az, amelyet az ön kormányzati joggal bíró testület magának vállalhat.

Csinos ez a frívól játék, óriási tehettek benne azoknak, ki szeretik a skünna b arány, b e n n a f a r k a s e című játékok; csak azt felejtik el, hogy vannak olyanok is, még pedig sokan, több százezeren, akik felszisszennek e játék láttára, mert a tét az ő bőrükre folyik. A biztosítottak ezek, akik fizetnek s egészségükkel és testi épségükkel vannak érdekelve a játszmában; ők nem vigadoznak ennek a frívól játéknak láttára.

A sérültek száza nem juthatnak baleseti, az özvegyek özvegyi járandóságukhoz, mindaddig míg az intéző, illetve az intézkedést magának vindikáló biztosító hivatal a maga játkészvénnyelét ki nem elégitette. Így érthető, hogy a közel egy millió biztosított egótürelmetlenséggel várja, mikor lesz már vége ennek a frívól játéknak.

De nemcsak ők várják a játék végét: várja az egész művelt Európa is. Nehány hét múlva Rómában kongresszusra gyűl össze egész Európa kultur nevezeteinek humanitarius társasága, mely most az egyszerű Magyarországon látja a vezetőt, a mestert. Európa ezert várja a magyar állami munkásbiztosítás eredményeit, tanúságait és tanulni vágyókat a magyartól. Ezen a kongresszuson bemutatathatunk volna kulturimivolunkat s a művelt világ elé alihatott volna egyszerű Magyarország, mint úttörő a humanitarius intézmények, a munkáséleti intézmények terén.

Amde azokkal az eredményekkel, azaz az adataival herce-burcával, amit az intézmény eddig hozott, ne aljunk Európa elé. Most nem mutathatunk, mint egy szárnyszeggett intézményt, egy felfordított törvényalkotást, egy provinciális jellegű túlekedést.

A hivatal, mely drakói cenzurával tiltja el még díjokat is a mellékolgalkozást, hogy a politikától hermetice elzárja az Országos Pénztár alkalmazottait, önmaga az egész intézményt a politika szolgálatába állítja. De kortekintéseit a biztosítottak bőrével fedezi.

Nem akarunk egyelőre mélyebben belelenni az új intézmény körül folyó áldatlan és csúf túlekedések részletes ismertetésébe és bírálatába. De látván ezeket a dolgokat és látva azt, hogy a hajszámar-már megfojtással fenyegeti magát az egész szociális intézmény, kénytelenek vagyunk megálljt bocsátani és behatárolni figyelmünket mindazonra, akiket illet, — hagyják végre abba a frívól játékot.

Az új intézmény a dolgozók és dolgozókat sajnáló részére üdvös, szociális alkotásnak készült, nem pedig a politikai és magánérdekeket hajszoló kásktáblájának.

Új d o n s á g o k .

Szentes, 1908. augusztus 13.

Lapunk legközelebbi vasárnapi számát a szombati ünnepre való tekintettel, szombaton délelőtt 9 órakor zárjuk le.

— A vasárnapi munkaszünet. A kereskedelmi miniszter korrendeletem értesítette a törvényhatóságokat, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény végrehajtási rendeletét módosította. Nevezetesen elrendelte, hogy azokon a vasárnapi napokon, amelyek vasárnapi esnek, az ipri és kereskedelmi árusítás csak a vasarterekre vonatkozhatik, egyébb helyeken s főleg az útleterekre vonatkozólag teljes mértékben megtartandó munkaszünet. Sok vizsgálóködsnek veszi elejét e rendeletben foglalt "a másik intézkedés, hogy a karácsonyi ünnepet megelőző vasárnapi napon a miniszter a munkaszünetet az egész napra fölfüggeszti, vagyis ezen a vasárnapon a kereskedelmi és ipari árusítás egész nap folytatható.

— Kész a tiszai rakodó állomás. Az orosháza-csongrádi vasútnak teherautó forgalom könnyítésére, a Szentes és csongrád közötti Tisza-híd mellett tervezett tiszai rakodó állomása, a megfelelő vágányok kiépítésével készen áll, hogy a forgalomnak átadassék. Az új vasúti vágány hivatalos műtan-rendőri bejárása f. hó 21-én lesz, s aztán ha mindent rendben találnak, a rakodót átadják a közforgalomnak.

— A húsvizsgálat új rendje. Augusztus élejtén lépett életbe az a rendelet, melyet Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter a fogyasztásra kerülő hús rendszeres ellenőrzése és vizsgálata tárgyában kibocsátott. Alig lépett életbe az új rendelet, már is több oldalról érkeztek be panaszok a rendelet 114. szakaszának amaz intézkedése ellen, mely szerint: közfogyasztásra szánt szarvasmarha, más községbe (városba) szállítás esetén, legfőkébb öt darabra (vagyhat, melyeket az állatnak két hatujra (két alsó negyede), két eleje és szegye alkotják; kisebb állatok ugyanabból a célből csak két egyenlő darabra vágathatók. Ily állatok húsát kisebb darabokban elszállítani tilos. Ez az intézkedés ugyanis megakadályozta, hogy iparszerű értékesítésre például furdó és nyaraló helyekre közfogyasztásra szánt húst kisebb adagokban lehessen szállítani, ami pedig az eddig megszokott rendet károsan érintette. A földmivélsügyi miniszter kozjárulathoz, hogy a vizsgálatról intézkedő rendelet 114. szakaszának említett intézkedése megfelelően módosíttassék. A módosítás iránt való intézkedés legközelebb már meg is történik, azonban az eredeti intézkedés intenciójának megfelelően, melylyel ugyancs a miniszter biztosítani kívánta azt, hogy a fogyasztók érdekében csakis szabályszerűen megvizsgált és teljesen egészségesnek talált s az ezt igazoló bélyegzővel ellátott hús kerülhessen szállításra.

— A községi állatorvosok helyzetének javítása. A községi és kórállatorvosok helyzete jelenleg éppen nem rózsás. Az 1900. évben az állategészségügyi államoktatása alkalmával, körülbelül az összes akkor községszolgálatban levő állatorvosok állami szolgálatba léptek s így helyzetük elég tükértővé alakult. Azóta 8 év telt el. Ezentől körülbelül 40—50 ifjú állatorvos hagyja el a főiskolát — mind érettségi előképzéssel s 4—5 esztendőre erős egyenlőtárhalmánnyal rendelkezik. Az állami létszám pedig 1900. óta betelt, így az azóta végzett harmadfélszáz modern fiatal munkáerő rosszul rendezésített községi szolgálatba került. Márézt hazánkban jelenleg félszáz kör-állatorvosi állás van rendszeresítve, mint amennyire, szükség volna. S a községi állatorvosok legnagyobb része igen

rossz viszonyok között él, úgy hogy helyzetük immár tarthatatlan. Érdekeik megvédése céljából ez évi szeptember 25-én összejűlnek Budapesten a városi községi és kórállatorvosok hogy a helyhatósági Állatorvosok Országos Szövetsége által rendezett országos kongresszuson előadják összes érdeleiket. A kongresszus érdekeiben ének gitározni folyik és a nagyérdők ödestől kivéteztve, a gyűlés rendkívül népes lesz. Gyűlés után az összes résztvevők, mint mondredputáció a miniszterelnökről, a földmivélsügyi és belügy miniszternél tisztelegnek s aztán a parlamentbe vonulva, adják elő sereleiket.

— Próbaszántás gőzevel. A csongrád megyei gazdasági egyesület elnökségének közbenjárására, a Magyarországi Mezőgazdasági Gépgyár részvénytársaság folyó hó 31-én Szentesen, bemutatja az egy géprendszerű gőzekéjét, melylyel a jelzett napon próbaszántást tartanak. A próbaszántás az új rendszerű gőzekével a Zsoldos-féle nagynyomású földön, tehát a város közvetlen közelében lesz, úgy, hogy minden gazda, aki ez iránt érdeklődik, minden magyobb fáradság nélkül, megismerhetheti; amit különben figyelmébe is ajánlunk a gazdaközönségnek.

— Eljegyzés, A z s a l t o v i c s Gyula búcsi jegyző a napokban jegyezte el magának Jakó Ionka okl. tanítónt Jakó Etelka szentesi polg. leányiskolai tanítónt kedves nővérét.

— Kellett a pénz pünkösdre. P e s t i József kint szolgált egy dorozsmai tanyán S o ó s János gazdának. Jóska már a húszadik évet taposta, legénysorban volt. Habogott már benne a szerelem, de nem volt se pénze, se csizmája. Meztibál pedig nem lehet a Tecához, mikor a pünkösöd közeledik, a rózsáillatú piros pünkösöd. P e s t i Jóska a gazda padlásán levő búzára gondol: de szép pénz lehetne abból csinálni. Összebeszélt egy cimborával, D u d á s Sándorral, aki kötelek is állt. Egy szép majusi éjszaka aztán letrát tamasztottak a gazda hazalához, P e s t i Jóska fölment a padlásra és szerencsésen le is adagolt onnan három zsák búzát, amit eladtak L a j k ó Istvánnak. Így lett piros pünkösödre oszma is, pénz is. A gazda azonban megtudta a búzalopást és a törvény kezébe adta a tolvajokat, kiket osnyinkéért a napokban vont felelősségre a szegedi törvényszék. Tagadni nem lehetett. A Jóska kijelentette, hogy ő járt iskolába s miért ne volna szabad elvinni a búzából, mikor a gazdának van belőle elég. D u d á s Sándor meg úgy vélekedett, hogy ő nem isopott, csak á t v e t t e a cimborától a búzát. Miután végül a járósult gazda kijelentette, hogy P e s t i Jóska megbűntetését — ő tudja, miért — nem kívánja, a törvény, azék a legényt fel is mentette ellenben D u d á s Sándort, akinek a gazda nem irgalmazott, elittették nyolc napi fogásra.

— Takonykór Sövényháza. Várme gyénkben, a hivatalos megállapítás igazolása szerint, szörványosan lépett fel a takonykór a jóállományban. Különösen a Pallavicini uradalomban, a faski major jóállománya esetébe ebbe a veredelmese betegegbe; jában pedig ugyancsak a Pallavicini uradalomban. Honoki majorját kellett takonykór-gyanús tünetek miatt hatóságú zár alá venni. Eppen ezért a jóvaknak idegen helyen való tartása alkalmakor a legnagyobb gondot és elővigyázatot ajánljuk a látóajdonosok figyelmébe, annyival inkább mert a takonykór nemcsak a jószágra veredelmese, hanem könnyen átragadhat a jószágról az emberre is, mint gyilkos fertőző betegséget.

— No, mert szegénylős volt. M u c s i István sövényházi legény ez év június 18-án sorozoson volt Dorozsman. Ott találkozt C s a p o s Elek ugyancsak ötvényházi pajtásával, akit szintén a katonasor vitt be Dorozsmára. Bent is ragadtak katonának mind

a ketten, aminek öröme-e, vagy bánatára betértek a korosmába, ahol alaposan nekiláttak az ivásnak. Mikor aztán úgy eláztak, hogy Csapos Elek az anyaföldet is megfeküdté, Mucsi István elvezetvete a mellénye zsebébe és a cimbora mellényéből vette elő a zseborát. Három hónap múlva, a károsult feljelentése alapján találák meg nála a csendőrök, mire lopás miatt a bíróság elé állították. A tárgyaláson Mucsi beismerésben volt, — de szerinte — az órát a pajtása mellett a földön találta, részeg fővel tette zsebre és később már — szegyezte azt visszaadni a tulajdonosának. A bíróság nem fogadta el a mentesítést és két napi fogházra ítélte a szegénylős fiatal embert.

— **Munkásháború Dorozsmán.** A dorozsmai vasúti állomáson hétfőn parázs kis háború volt. Két vásárhelyi gazda aratásra és cséplésre dorozsmai embereket szerződtetett. A cséplés végeztével a gazdák kimeríték a munkások részét és a rész — négy vaggon búza — hétfőn érkezett a teherovonattal a dorozsmai állomásra. A munkások mintegy kétszázhatvanan, már a vonat érkezése előtt 150 kocsival megjelentek a vasútiállomáson s be sem várva a vagonok lekapcsolását és a teherovont tovább indítását, megrohanták a vagonokat és rakni akarták a gabonát a kocsijaikra. Az állomásfőnök előbb szép szóval, majd erőlyesen szólította fel őket, hogy várjanak sorukra és takarodjanak el a pályáról. A munkások nem fogadták szót, hanem olyan fenyegetően léptek fel, hogy a főnök kénytelen volt Szegedre, rendőri segítséggel telefonálni. Közben a munkások a részen maguk közt is összevesztettek, úgy, hogy mire a szegedi rendőri kirendeltség megérkezett, a hangulat már nagyon puszkaporos volt. A rendőröknek azonban sikerült az izzó kedélyeket lecsillapítani; a rend nagynehezen bonyolult s miután a vonatot nagy késéssel útnak indították, megtörtént a rész elosztása is.

— **Gyufa a gyermek kezében.** Gál Lajos mindszentvási pályáról másfél éves Dezős nevű fia a múlt héten vigan játszódott három éves bátyjával Lajkóval a konyhában. Anyjuk, aki a házi teendők elvégzésével volt elfoglalva, többször figyelemmel kísérte az apróságok szórakozását, de egy őrizetlen pillanatban mégis sikerült a Lajkó gyerekeknek hozzáférkőznie a gyufához, mely pedig neki szinte elérhetetlen magasra volt egy po'con elhelyezve. Lajkó előbb fölmászott egy karszékre, onnan a konyhaszéknyére és úgy vette le a gyufát a magus polcra. Persze ahogy megkaparította, gyújtogatni is kezdte. És ebből nagy veszedelem támadt, mert egy szikrából a Dezős öke ruhája tüzet fogott és mire a nagysikoltozása édesanyjuk remülten befutott a gyermekekhez, a kis fiu hata már megégett. A gyereket súlyos sérüléseivel behozták Szentesre, a megyei kórházba.

Vérszegénység

ellen gyorsan ható szer a SCOTT-féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, csüggedést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírnév, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivívott magának, különböző vérszegénység esetében, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalában beszerezhetők, s amelyeket sok évi tapasztalat alapján tudták felismerni, továbbá hogy ezen akatrészek a sajátos

SCOTT-féle ELJÁRÁS

által izletes könnyen emészthető Emulsióval dolgoztatta. k fel. Ennek eredménye ezen készítmény melynek tápereje felülmú hatatlan.

III. 5—8

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 Allér.

Rapható a gyógyszerárakban.

Az Emulsió vas-örülással SCOTT-féle módosított védjegyét — a halászi — kérik figyelembe venni.

— **Vásár a közelben.** Csongrádon folyó hó 22-én és 28-án lesz az ez évi nyári országos vásár, az első napon az állatvásárral, melyre — sertésekön kívül — vérszentes helyekről minden más lábasjószág szabadon felhajható.

Felolvas szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda.

9527/ki. 908. sz.

Versenytárgyalási hirdetés.

Kisküntelegyháza város a tulajdonát képező apáca-zárda iskola telken egy ártezi kútát óhajtatni a f. év nyarán.

Megjegyeztetik, hogy a város belterületén ez idő szerint 8 ártezi kút van.

Felhívhatnak az ezen munkára vállalkozni szándékozók, hogy írásbeli zárt ajánlataikat f. évi augusztus hó 18-ának déli 12 órájáig a polgármesteri hivatalban nyújtsák be.

A kút 76 mm. külső átmérőjű 5 mm. falazattal és hosszú tonna alakban esztergályozott karmantyúval ellátott csövekkel készíttendő. Percenkint 100 liter vizszolgáltatás kívántatik.

A város a vállalkozó szerint a vasúttól be, és a munkát befejezte után ugyanabba kiszállítja. Egyéb szükségességek beszerzésére a vállalkozó terhelendő. Nem sikerülés esetén vállalkozó semmiféle kártérítéshez igényt nem tarthat.

A vállalati összeg egy összegben teendő ki az ajánlatban, még pedig külön közönséges csövekre és külön kívül-belül hongonyzott csövekre.

Bánatpénzül a vállalati összeg 10 %-a teendő le készpénzben vagy elfogadható értékpapírban a városi pénztárnál és az erről szóló letétjegy az ajánlatához csatolandó. Jótállási idő egy év.

Bővebb felvilágosítást a vállalkalt feltételek nyújtanak, melyet megküld, esetleg a helyszínen szóbeli felvilágosítást is ad városi mérnök.

Kisküntelegyházán, 1908. augusztus hó 6-án.

Dr. Molnár Béla

2—2

h. polgármester.

Házeladás.

Özv. Löwy Mártonné-féle

III. ker. Szilfa-útca 4. számú ház szabad kézből, kedvező feltételek mellett eladó.

Értekezni lehet Éhrens-feld Mórral, vásárhelyi utcái útjében. 3—2

4263/t. k. 1908. sz.

Hirdetés.

Magyartés községnak telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyil

vánosságnak átadatván, ez azzal a felosztással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherfétel átvitelének az 1889. XXIX. t.-cikk 22 §-a, illetve az 1886. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-aiban eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5 és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánóan, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve vélik, — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukatartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi február hó 20. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelemzetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvethetik.

A Szentesi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság 1908. augusztus hó 3

Katlics

kir. járásbíró.

3—1